

Řádné opravné prostředky

Anna Chamráthová Richterová

Vady rozhodnutí

- Presumpce správnosti
- Správní rozhodnutí sice spojeno s presumpcí správnosti avšak může trpět vadami (odstupňovaně dle intenzity):
- A. **Drobné formální** vady /§ 70/ = „zřejmé nesprávnosti“ (nemění obsah rozhodnutí, předmět řízení, okruh účastníků)
- Řeší SO: opravným usnesením nebo oprav. rozhodnutím (v případě opravy výroku).

- B. Nezákonnost nebo nesprávnost rozhodnutí (tedy přímo obsahu rozhodnutí), nebo jako důsledek vad řízení, jež mohou mít vliv na jeho nezákonnost nebo nesprávnost (tzv. „**podstatné**“ vady řízení).

Řešení nezákonnosti nebo nesprávnosti rozhodnutí

- Tyto vady způsobují přezkoumatelnost rozhodnutí.
- Mají vést k nápravě „vadného“ rozhodnutí.
- Přezkoumání dle správního řádu členíme na opravné prostředky a dozorčí prostředky.

Opravné prostředky

Znaky:

- přezkum zahájen na návrh (žádost) účastníka (v jeho dispozici),
- účastník má nárok na jejich podání a na přezkoumání rozhodnutí (s výjimkami).

Opravné prostředky

- Řádné
- Mimořádné

Členění řádných opravných prostředků

- Opravné prostředky řádné směřují x nepravomocným rozhodnutím
- Ve správním řádu: - odvolání (§ 81 a n.)
 - rozklad (§ 152),
 - + specificky odpor proti příkazu (§150),
 - + námitky v rámci exekuce (§ 117).

Mimořádné opravné prostředky

- Připadají v úvahu po právní moci rozhodnutí.
- Dle správního řádu: - žádost o obnovu řízení (§ 100 an.).

Přezkum v rámci dozorčích prostředků

- Znaky:

- z iniciativy správního orgánu (zpravidla nadřízeného)
- zahájení z moci úřední – ex offio (veřejný zájem),
- dle posouzení správního orgánu – stanoveny podmínky,
- účastník řízení může dát podnět (není však nárok na zahájení).
- Dle správního řádu: - přezkumné řízení (§ 94 – 99)
 - - obnova řízení nařízená z moci úřední (§ 100 odst. 3 a 4)

Nicotnost jako další druh vady (§ 77)

- Nelze považovat za rozhodnutí, nemá účinky rozhodnutí, a to ex tunc.
- Důvody nicotnosti :
 - (absolutní) věcná nepříslušnost, -
 - vady, jež činí rozhodnutí vnitřně rozporným, nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, nebo jiné, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí spr. org.
- Řízení o prohlášení nicotnosti - rozhodnutím nadřízený správní orgán, a to z moci úřední (kdykoliv). Lze i jen část rozhodnutí. Nelze se odvolat.
- Účastníci a další osoby uvedené v rozh. - podnět k prohlášení nicotnosti.

Řádné opravné prostředky

- Proti rozhodnutí, resp. usnesení:
 - Odvolání
 - Rozklad.
 - + lze přiřadit - proti příkazu (ve zkráceném řízení) odpor (nevede však k přezkumu, ale ke zrušení příkazu).

Odvolání

- Nejčastěji uplatňovaný řádný opravný prostředek – proti rozhodnutí a proti usnesení.
- Projev zásady dvojinstančnosti správního řízení.
- Nárok na jeho podání – účastník řízení.
- Zásada dispoziční - lze se vzdát práva na podání. Lze vzít zpět, ale nelze již znovu podat /§ 81/.
- Jen zákon může vyloučit možnost podání (např. proti rozhodnutí o odvolání, proti usnesení, které se pouze poznamená do spisu, + dle někt. zvláštních zákonů – např. proti rozhodnutí ve věcech mezinárodní ochrany - § 9 z.č. 325/1999 Sb., o azylu..).

Odvolání - kdo

- účastník
- negativní vymezení – kdo ne (kdo se vzdal, zpětvzetí odvolání)

Odvolání – proti čemu

- Výroková část (jednotlivý výrok, vedlejší ustanovení)
- Nelze proti odůvodnění

Náležitosti odvolání

- forma podání, tedy má jeho obecné náležitosti - § 37 odst. 2
- označení rozhodnutí
- v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá
- v čem je spatřován rozpor s právními předpisy
- v čem je spatřována nesprávnost rozhodnutí či řízení

Odvolání – forma

- Písemná forma (ústně do protokolu)
- Počet stejnopisů

Odvolání dle § 149 odst. 7

- - odvolání proti obsahu závazného stanoviska
- - potvrzení nebo změna závazného stanoviska od správního orgánu nadřízeného správnímu orgánu příslušnému k vydání závazného stanoviska

Účinky odvolání

- **odkladný** (suspensivní) účinek - odkládá se právní moc a vykonatelnost
- **devolutivní** účinek - rozhoduje nadřízený.

Účinky odvolání (suspensivní)

- Lze vyloučit odkladný účinek /odst. 2 a 3/ odůvodněně.
- Ze zákona – např. u předběžných opatření/61/.
- Odvolání pouze proti jednomu výroku – někdy může zbytek rozhodnutí nabýt právní moci.

- Hrozí vážná újma některému z účastníků
- Požádá-li účastník (ne vznikla by újma jiným, v rozporu s veřejným zájmem)
- Nutné odůvodnění. Výrok o vyloučení součástí rozhodnutí ve věci.
- Veřejný zájem

Odkladný účinek

- **Rozsudek NSS ze dne 10. 6. 2008, č. j. 8 As 9/2007-74:**
- Podmínkou vzniku odkladného účinku odvolání, tj. překážky, pro kterou napadené rozhodnutí nenabude právní moci, je mj. včasnost jeho podání. Za pomoci argumentu a contrario lze dovodit, že opožděné odvolání nemá odkladné účinky, a to ani v tom případě, že o něm není dosud rozhodnuto.

Účinky odvolání (devolutivní)

- = přechod rozhodovací pravomoci na nadřízený orgán
- Určení nadřízeného orgánu - § 178
- Výjimkou – „autoremedura“ /§ 87/ - jen za stanových podmínkách. Ale zde je možno se dále odvolat.

Lhůta pro odvolání

- obecně 15 dnů ode dne oznámení (§72) rozhodnutí (zvláštní zákon může jinak)
- Podáno dříve – platí první den lhůty pro odvolání
- Chybějící, nesprávné poučení – 15 dnů ode dne oznámení opravného usnesení nejpozději do 90 dnů ode dne oznámení rozhodnutí.

Lhůta při neoznámení

- 30 dnů ode dne kdy se dozvěděl o vydání rozhodnutí a řešení otázky, nejpozději do 1 roku ode dne oznámení poslednímu
- Nelze se dovolat neoznámení – prokazatelně se s rozhodnutím seznámil (lhůty jako při chybném poučení)

Podání odvolání

- U správního orgánu, který rozhodnutí vydal.

Postup správního orgánu I. stupně

- Rozešle odvolání všem účastníkům
- Vyzve k vyjádření (lhůta min. 5 dnů)
- Možná autoremedura

Autoremedura

- Zrušení, změna rozhodnutí
- Podmínky – plně vyhoví odvolání, nemůže být způsobena újmu jiným účastníkům, ledaže s tím všichni vysloví souhlas

Postup správního orgánu I. stupně

- Stanovisko k odvolání
- Předání odvolacímu orgánu do 30 dnů
- Předání spisu (lze i část spisu)
- Nepřípustné, opožděné odvolání předá spis do 10 dnů; ve stanovisku se omezí na uvedení důvodů rozhodných pro posouzení opožděnosti nebo nepřípustnosti odvolání.

Postup odvolacího orgánu

- přezkoumává soulad rozhodnutí a řízení s právními předpisy – zákonnost
- správnost jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání, jinak jen tehdy, vyžaduje-li to veřejný zájem
- k vadám řízení (nemohly mít vliv na soulad rozhodnutí s právními předpisy, správnost) se nepřihlíží.

Přezkum správnosti

- věcná správnost

- dostatečné zjištění skutkového základu (stránky) dané věci, (zásada materiální pravdy /§ 3 s.ř./, opatřování podkladů pro rozhodnutí, zjišťování okolností /§ 50/),

- správné zhodnocení skutkové stránky věci a vyvození odpovídajících závěrů (dokazování, zásada volného hodnocení důkazů /§ 50 odst. 4, § 51-52/)

Přezkum správnosti

- nalezení obsahově správného (odpovídajícího, přiměřeného, předvídatelného, spravedlivého) rozhodnutí – řešení dané věci (viz základní zásady – zejména § 2 s.ř.),
- zejména tam, kde má SO správní uvážení:
 - v jednání /ano či ne/, nebo
 - volby /jak konkrétně/).

Přezkum ne/správnosti

- Vyžaduje uplatnění zvláštní námitky v odvolání, ledaže to vyžaduje veřejný zájem
- Nezákonnost se přezkoumává ze zákona, přičemž součástí je také nesprávnost.
- Zvýšená odpovědnost účastníka za rozsah odvolacího přezkumu.

Postup odvolacího správního orgánu

- Rozhodnutí v odvolacím řízení vydá odvolací správní orgán ve lhůtách stanovených v [§ 71](#).
- Lhůta počíná běžet dnem předání spisu odvolacímu správnímu orgánu k rozhodnutí.
- Po dobu vyřizování věci nadřízeným správním orgánem správního orgánu, který je příslušný k vydání závazného stanoviska, lhůta podle § 88 odst. 1 neběží.

Postup odvolacího správního orgánu

- podle § 36 odst. 3 se postupuje, pouze pokud jde o podklady rozhodnutí nově pořízené odvolacím správním orgánem
- je-li to zapotřebí k odstranění vad odůvodnění, změní odvolací správní orgán rozhodnutí v části odůvodnění
- odvolací správní orgán nemůže svým rozhodnutím změnit rozhodnutí orgánu územního samosprávného celku vydané v samostatné působnosti.

Postup odvolacího správního orgánu

- Neshledá-li odvolací správní orgán důvod pro postup podle § 90 odst. 1 až 4, odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí.
- Jestliže odvolací správní orgán změní nebo zruší napadené rozhodnutí jen zčásti, ve zbytku je potvrdí.

Postup odvolacího správního orgánu

Jestliže odvolací správní orgán zjistí, že nastala skutečnost, která odůvodňuje zastavení řízení, bez dalšího zruší napadené rozhodnutí a řízení zastaví, ledaže jiné rozhodnutí o odvolání může mít význam pro náhradu škody nebo pro právní nástupce účastníků.

Postup odvolacího správního orgánu

Odvolací správní orgán **nemůže změnit napadené rozhodnutí v neprospěch odvolatele**, ledaže odvolání podal také jiný účastník, jehož zájmy nejsou shodné, anebo je napadené rozhodnutí v rozporu s právními předpisy nebo jiným veřejným zájmem.

Zásada zákazu *reformatio in peius*

Rozhodnutí odvolacího správního orgánu

- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a řízení zastaví
- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání (vysloví právní názor)
- napadené rozhodnutí nebo jeho část změní (nelze - pokud by tím některému z účastníků, jemuž je ukládána povinnost, hrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se)

Rozhodnutí odvolacího správního orgánu

- Proti rozhodnutí odvolacího správního orgánu se nelze dále odvolat.
- Rozhodnutí je v právní moci, jestliže bylo oznámeno všem odvolatelům a účastníkům uvedeným v [§ 27 odst. 1.](#)
- Pokud je napadené rozhodnutí předběžně vykonatelné - účinky zpětně.

Zpětvzetí odvolání

- řízení o odvolání je zastaveno dnem zpětvzetí odvolání.
- všichni odvolatelé - odvolací řízení je zastaveno dnem zpětvzetí odvolání posledního z odvolatelů.
- Dnem následujícím po zastavení řízení nabývá napadené rozhodnutí právní moci.
- usnesení - poznamená do spisu a vyrozumí se o něm odvolatelé, jakož i jiní účastníci, pokud byli o podaném odvolání uvědoměni.
- Odvolání lze vzít zpět nejpozději do vydání rozhodnutí odvolacího správního orgánu.

Opožděné nebo nepřípustné odvolání

- Zamítne
- Rozhodnutí již nabylo právní moci - zkoumá, zda nejsou dány předpoklady pro přezkum, obnovu řízení nebo pro vydání nového rozhodnutí (ano – odvolání –podnět).

Ochrana práv nabytých v dobré víře

- správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře.

Rozklad

- Jde vlastně o zvláštní formu odvolání /§ 152 spr. řádu/.
- Specifika:
 - směřuje proti rozhodnutí, které vydal v 1. stupni ústřední správní úřad, resp. ministr, nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu .
 - nemůže nastoupit devolutivní účinek řádného opravného prostředku.

Rozklad

- - rozhoduje osoba stojící v čele úřadu, který napadené rozhodnutí vydal (ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu)
- - na nezávazný návrh rozkladové komise

Rozkladová komise

- nejméně 5 členů
- členy jmenuje ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu
- většinou odborníci, kteří nejsou zaměstnanci
- komise může jednat a přijímat usnesení v nejméně pětičlenných senátech a že většina přítomných členů musí být odborníci, kteří nejsou zaměstnanci.

Rozkladová komise – jednání

- řízení před kolegiálním orgánem
- po poradě rozhoduje hlasováním
- hlasování řídí předseda
- protokol o hlasování podepisují všichni přítomní členové a osoba, která byla pověřena sepsáním protokolu; při nahlížení do spisu (§ 38) je vyloučeno nahlížet do tohoto protokolu.

Rozklad – rozhodnutí

- - rozhodnutí se zruší nebo změní (pokud se tím plně vyhoví rozkladu a jestliže tím nemůže být způsobena újma žádnému z účastníků, ledaže s tím všichni, jichž se to týká, vyslovili souhlas)
- - rozklad se zamítne

Odpor

- nárokový prostředek, avšak neznamená přezkoumání rozhodnutí – nejde o klasický opravný prostředek
- proti povinnosti uložené formou písemného příkazu
- může podat ten, jemuž se povinnost ukládá, u orgánu, který příkaz vydal
- do 8 dnů ode dne oznámení příkazu
- příkaz se ruší a řízení pokračuje